

Datum
2018-04-27

Ert datum
2018-03-01

Försvarsdepartementet
103 33 Stockholm

ESV dnr
2018-00211

Er beteckning
Fö2018/00251/MFU

Handläggare
Anna Castwall

Betänkandet Försvarsmaktens långsiktiga materielbehov (SOU 2018:7)

Ekonomistyrningsverket (ESV) svarar på remissen inom ramen för uppgiften att utveckla och förvalta den ekonomiska styrningen i staten. ESV:s svar omfattar inte de förslag som lämnas i kapitel 9. ESV har inget att invända mot övriga förslag men framför synpunkter nedan.

Finansieringen av försvarsmateriel och lånefinansiering av försvarsmateriel (2.3 och 2.6)

ESV anser att den beskrivning som utredningen ger om hur försvarsmateriel finansieras behöver förtydligas och korrigeras.

I betänkandet framförs att skillnaden mellan lånefinansiering och anslagsfinansiering är att redovisning mot anslag i det första fallet sprids jämt över en period medan det i senare fallet görs vid leverans. ESV vill förtydliga att det även vid anslagsfinansiering kan innebära redovisning mot anslag under en längre period när redovisning mot anslag ska ske i den takt en tillgång uppförs.

Utredningen beskriver vidare att huvudregeln är att försvarsmateriel ska finansieras med anslag, men att det finns vissa undantag för försvarsmateriel i budgetlagen (2011:203). ESV vill uppmärksamma att det inte finns något undantag i budgetlagen för hur försvarsmateriel ska finansieras. Försvarsmakten har inte heller några investeringar som lånefinansieras med stöd av 7 kap. 6 § budgetlagen, som rör när riksdagen beslutar om annan finansiering.

Det som avgör vad som ska lånefinansieras inom försvarsområdet idag är om investeringen uppfyller kriteriet i 7 kap. 1 § budgetlagen, det vill säga om anläggningstillgångar används i statens verksamhet (så kallade verksamhetsinvesteringar). Införandet av ledningssystemet PRIO lånefinansierades exempelvis med stöd av detta kriterium, det vill säga PRIO bedömdes vara en verksamhetsinvestering som finansierades genom Försvarsmaktens generella låneram.

Det är viktigt att det finns en tydlighet i vad som ska lånefinansieras inom försvarsområdet, då det direkt påverkar både låneramen och vad som ska redovisas mot anslag. ESV bedömer att regeringen behöver klargöra vad som ska vara en verksamhetsinvestering inom försvarsområdet. Om det finns svårigheter att ta fram en entydig definition föreslår ESV en snäv syn i vad som ska lånefinansieras. Med det menar vi att begränsa så att endast administrativa verksamhetsinvesteringar ska kunna lånefinansieras.

Materielplaneringen i perioden 2017 till 2029 (4.2)

I betänkandet adresserar utredningen ett antal frågor som rör den investeringsplan som statliga myndigheter, däribland Försvarsmakten, ska lämna till regeringen i enlighet med kapitel 9 i Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Utredningen berör bland annat det faktum att Försvarsmaktens investeringsplan inte är i balans för respektive budgetår utan har en ”överplanering” under de första budgetåren, som regleras de senare budgetåren.

Enligt regelverket ska de årliga investeringarna vara finansierade och finansieringskällan ska redovisas. Ansvarig myndighet ska redovisa investeringarna det budgetår som den bedömer att utgiften kommer att redovisas mot anslag. Försvarsmaktens bedömning ska utgå från den bästa information som myndigheten har att tillgå. Om förutsättningarna i något väsentligt ändras efter att Försvarsmakten har lämnat budgetunderlaget så bör Försvarsmakten lämna en komplettering.

Betänkandet lyfter fram att anledningen till överplaneringen är att projekt försenas, vilket resulterar i att utfallet efter försening ändå motsvarar beräknad finansiering. ESV håller med om att överplanering för att hantera sannolika förseningar med mera kan vara motiverat, men vill förtydliga att detta inte ska redovisas i investeringsplanen till regeringen. ESV konstaterar att Försvarsmakten enligt regelverket ska redovisa de projekt som myndigheten bedömer blir försenade vid ett senare budgetår. I de fall tillfället för utgifterna för investeringarna ändras kan Försvarsmakten rapportera detta i kompletterande underlag.

De väsentliga säkerhetsintressena utgör stora delar av materielbudgeten och väsentliga säkerhetsintressen (4.3 och 10.5)

Utredningen pekar på att om ambitionerna med de väsentliga säkerhetsintressena ska innefatta att bibehålla kompetens inom industrin behöver staten även sätta av medel för detta. Utredningen noterar att detta inte ingår i nuvarande investeringsplaner och föreslår att utgifterna bör redovisas till riksdagen. ESV delar utredningens uppfattning om att detta bör redovisas transparent, men menar att det inte hör hemma i investeringsplanen. Det skulle dock mycket väl kunna redovisas i anslutning till denna.

Kostnaderna för materielsystemen och vidmakthållandet överstiger nuvarande ekonomi (4.5)

ESV har i flera utredningar betonat vikten av att vid beslut om en investering även ta hänsyn till utgifter för vidmakthållande (inklusive underhåll) som en investering medför. ESV menar att en ändamålsenlig underhållsberedning inom ramen för projekteringsarbetet är av stor betydelse för en långsiktigt god hushållning av statens medel.

Större investeringsbeslut behöver fattas före 2030 (9.6)

ESV vill förtydliga att om förslagen i betänkandet *Logistik för högre försvarsberedskap (SOU 2016:88)* genomförs så kan belastningen av materielanslagen ske vid annat tillfälle, både tidigare och senare än det gör idag kan förekomma.

Försvarsmateriel till rätt pris (10.3)

ESV delar utredningens bedömning att verksamhets- och finansiellt ansvar inom Försvarsmaktens logistik- och materieförsörjning bör åtföljas i enlighet med förslagen i *Logistik för högre försvarsberedskap (SOU 2016:88)*. ESV anser att det är angeläget att de föreslagna förändringarna genomförs för att ge riksdag och regering tillräckliga förutsättningar att styra och följa upp verksamheten. I ESV:s remissvar framhåller vi vad som är av särskild vikt för att utredningens förslag ska ge önskad effekt.

Möjligheter och risker med internationella försvarssamarbeten (10.4)

När det gäller utredningens förslag om att förmodade intäkter och kostnadsdelning av export inte borde ingå i investeringskalkylerna delar ESV utredningens problembild. ESV menar att det är viktigt att det tydligt framgår om det finns krav på exportaffärer som inte redan avtalats för att kostnadsbildningen ska vara realistisk.

I detta ärende har avdelningschef Pia Heyman beslutat. Utredare Anna Castwall har varit föredragande. I beredningen har också enhetschef Anne Bryne och utredare Ellen Rova och expert Curt Johansson medverkat.

Pia Heyman
Avdelningschef

Anna Castwall
Utredare